

Bakı qlobal problemlərin müzakirəsi məkanına çevrilib

IX Qlobal Bakı Forumu fərqli siyasi görüşləri olan insanların öz fikirlərini dünyaya çatdırma platformasıdır. Dünyada tanınan nüfuzlu siyasətçilər tərəfindən bu platformada bir çox problemlər – insan haqları, beynəlxalq hüquq, dövlətlərin ərazi bütövlüyü kimi məsələlər müzakirə edilir, forum, eyni zamanda, bəşəriyyəti ciddi narahat edən məsələlərin həlli yollarını tapmaqda böyük rol oynayır. Belə tədbirlərin keçirilməsi isə Azərbaycanın əhəmiyyətini artırır, nüfuzunu daha da gücləndirir.

Bütün bu qeyd edilənlər BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı üzrə ali nümayəndəsi Migel Angel Moratinosun Prezident İlham Əliyevin himayəsi və Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə keçirilən adıçəkilən forumun iştirakçılarının ünvanlanan videomüraciətində də öz ifadəsini tapıb. Videomüraciətdə İkinci Dünya müharibəsindən bəri ən çətin siyasi böhranla üzləşildiyi, Ukraynada savaşın artıq dörd aydır ki, davam etdiyi, dinc sakinlərin məcburi köçkünlərə çevrildikləri və nəticədə regional, həmçinin qlobal sülh və təhlükəsizlik üçün xüsusilə dünyanın pandemiya qurtulmağa çalışdığı bir dövrdə ağır nəticələri olacağı vurğulanıb.

BMT-nin Sivilizasiyalar Alyansı üzrə ali nümayəndəsi müraciətində daha sonra Rusiya-Ukrayna müharibəsinin artıq 50 milyona

yaxın insanı öz evlərindən ayırı saldığını, bunun isə İkinci Dünya müharibəsindən sonra ən sürətli yerdəyişmə olduğunu qeyd edib. “Müharibə Ukraynanın sərhədlərindən kənarda da qlobal iqtisadiyyata ciddi maliyyə zərbələri vurub. Bütün dünyada, xüsusilə də inkişaf edən

ölkələrdə insanlar ərzaq, enerji və digər gündəlik tələbat mallarının qiymətlərinin kəskin artması kimi problemlə üzləşib”, – deyər Migel Angel Moratinos bildirib.

Ali nümayəndə toplantı iştirakçılarının müraciətində bu dəhşətli vəziyyəti aradan qaldırmağın,

müharibəni dayandırmaq üçün təcili addımlar atmağın, şiddətin artdığı dövrdə məntiqin səsinə dinləyib silahların susdurulması istiqamətində səy göstərməyin, anlaşılıq dialoq və səmərəli danışıqlara keçməyin əsl zamanı gəldiyini xatırladıb.

(ardı 3-cü səhifədə)

Bakı global problemlərin müzakirəsi məkanına çevrilib

(əvvəli 1-ci səhifədə)

Migel Angel Moratinos müraziətində müharibənin yaratdığı böhranın öz mənfi geosiyasi nəticələri ilə Avropadan uzaqlara təsir edəcəyini də diqqətə çatdırıb. O daha sonra BMT-nin global sülh, təhlükəsizlik, insan haqları və inkişafın dayağı kimi fəaliyyət göstərdiyini, bu nüfuzlu beynəlxalq təşkilatın üzv dövlətlərə qeyri-bərabərliyi aradan qaldırmaq və etimad üzərində əməkdaşlıq qurmağı, həmçinin sülh üçün yeni gündəlik yaratmağı təklif etdiyini vurğulayıb: "Bu gündəlikdə isə əsas yer azlıqlar daxil olmaqla, cəmiyyətin zəif və həssas qruplarına verilməlidir. BMT dinindən, inancından, irqindən, milliyətindən, yaşından, cinsi mənsubiyyətindən və ya əlilliyindən asılı olmayaraq, bütün insanlara bərabər hüquqlu olduğunu bəyan edir və bu hüquqları qoruyur". Videomüraziətdə davamlı sülhün həyat tərzinə çevriləcəyinə, bu prosesin daim diqqətdə saxlanılacağına, irqindən, dinindən, millətindən, inamından və ya cinsindən asılı olmayaraq, sülhdən qaynaqlanan qarşılıqlı hörmətin yaranacağına əminlik də ifadə olunub.

Qlobal Bakı Forumunda Qarabağ regionunun mövcud vəziyyətinə də toxunulub. "Cənubi Qafqaz, barışıq, əməkdaşlıq və inteqrasiya" mövzusunda keçirilən panel iclasda Bolqarıstanın sabiq Prezidenti Rosen Plevneliev Azərbaycanın sülh üçün bir nümunə olduğunu, bu bölgədə sülhün hökm sürməsinin Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun inkişafını şərtləndirəcəyini, münaqişənin tam həlli üçün sülh müqaviləsinin imzalanmasının son dərəcə vacibliyini xatırladı. O, eyni zamanda, barışın möhkəm təməllərə əsaslanması üçün təkliflərini də diqqətə çatdırıb: "Sülh müqaviləsi Budapeşt Memorandumuna və ya Minsk razılaşmalarına oxşamamalı, dayanıqlı olmalıdır. Tərəflər arasında danışıq getməlidir. Prezident İlham Əliyevin də dedi ki, Ermənistanın inteqrasiyası zəruridir. Bu ölkənin müasirləşdirilməsinə töhfə verən layihələr təklif edilməlidir. Ermənistan və Azərbaycan tərəfindən regionun inkişafı üçün əməkdaşlığa üstünlük verilməlidir".

O, Türkiyənin Cənubi Qafqaz bölgəsində münaqişənin həllində rolunun böyük olduğunu, münasibətlərin yaxşılaşdırılması üçün təşəbbüs göstərdiyini də vurğulayıb. Sabiq Prezident, həmçinin Cənubi Qafqazın inkişafı üçün Çin ilə əməkdaşlığın da faydalı olacağını qeyd edib.

IX Bakı Qlobal Forumu çərçivəsində keçirilən panel iclaslarında Ermənistanla Azərbaycan arasında uzunmüddətli silahlı münaqişənin və əvvəlki müharibələr nəticəsində tamamilə pozulan münasibətlərin necə bərpa olunması, iki ölkə münasibətlərinin normalaşdırılması prosesində vasitəçilik prosesləri, bu əlaqələrin pozula biləcəyi cəhdlərinin minimuma endirilməsi, dünya ölkələrinin Cənubi Qafqazda sabitliyə,

sülhə töhfə vermələri ilə bağlı fikir mübadiləsi aparılıb.

Forumda Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin yaxşılaşdırılması və sülh prosesi üçün təşəbbüslərdən danışarkən, son altı ayda əldə edilən nailiyyətlərdən geniş bəhs olunub. İki ölkə arasında münasibətlərin normalaşdırılmasının, sülhün təmin olunmasının regiona rifah və inkişaf gətirəcəyinə əminlik ifadə edilib. Sərhədlərin beynəlxalq hüquq çərçivəsində tanınmasının, Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarından imtina etməsinin vacibliyi vurğulanıb.

Cənubi Qafqaz regionunda nəqliyyat, logistika əlaqələrindən də danışan nətiqlər tərəfindən Azərbaycanla Gürcüstan arasında bu sahədə əməkdaşlığın davamlı xarakter aldığı, indiyədək iki ölkə arasında bir çox yolların inşa edildiyi, neft və qaz layihələrinin həyata keçirildiyi bildirilib.

Forumda Avropa İttifaqının (Aİ) Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin yaxşılaşdırılması istiqamətində göstərdiyi fəaliyyətə səmərəliliyi barədə də danışılıb. Aİ Şurası Prezidenti Şarl Mişelin təşəbbüsü ilə görüşlər keçirildiyi, həmin görüşlərdən sonra delimitasiya komissiyasının yaradıldığı, cari il mayın 24-də komissiyanın ilk iclasının reallaşdığı, həmçinin

sülh müqaviləsinin işlənilib hazırlanması üçün işçi qrupu barədə Ermənistandan cavab gözləndiyi qeyd edilib.

Cənubi Qafqaz regionundakı hazırkı yeni reallıq məhz Azərbaycanın öz torpaqlarını işğaldan azad etməsi ilə əldə edilib. Bu reallıq ikitərəfli münasibətlərin inkişaf etdirilməsi ilə ticarətin həcmünün artırılmasını, yeni nəqliyyat layihələrinin həyata keçirilməsini şərtləndirir.

Yeri gəlmişkən, Bakı Qlobal Forumunda Ermənistan hələ də atəşkəs prinsiplərinə riayət etmədiyi, Laçın dəhlizinin açıq olduğu və fəaliyyət göstərdiyi, lakin Zəngilan dəhlizinin hələ də işə salınmadığı barədə fikirlər səsləndirilib. Eyni zamanda, sonuncu proses üzərində çalışmanın və keçirilən görüşlərin qərarlarını yerinə yetirməyin zəruriliyi diqqətə çatdırılıb.

Bütün bunlarla bərabər, Türkiyənin Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin yaxşılaşdırılması prosesində fəal iştirakından, qardaş ölkənin bu münaqişənin həlli üçün göstərdiyi səylərdən də bəhs edilib.

Qeyd edək ki, "Qlobal dünya nizamına təhdidlər" mövzusunda keçirilən Qlobal Bakı Forumunda 50-dən çox ölkənin, həmçinin nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların nümayəndələri iştirak ediblər. Tədbirdə global dünya nizamını təhdid edən problemlər, o cümlədən dünyada təhlükəsizliyin və

sülhün təmin olunması perspektivləri, enerji təhlükəsizliyinə yaranan təhdidlərin aradan qaldırılması yolları, həssas bölgələrdə sülh, əməkdaşlıq və inteqrasiya, qloballaşan dünyada artan ədalətsizliklər, yoxsulluğun qarşısının alınması üçün qida və kənd təsərrüfatı sektorunun transformasiyası kimi mühüm mövzularda səmərəli müzakirələr aparılıb.

Nəhayət, onu da qeyd edək ki, son vaxtlar Bakı ilə yanaşı, mədəniyyət paytaxtımız Şuşa da beynəlxalq diskussiya platformasına çevrilib. Azərbaycanın qazandığı təcrübə, keçdiyi uğurlu yol, torpaqlarını işğaldan azad etməsi və hazırda Avropanın enerji təhlükəsizliyində aparıcı rol malik olması bu amili şərtləndirir. Albaniya, Bolqarıstan, Gürcüstan və çoxsaylı ölkələrin dövlət başçıların, tanınmış ictimai-siyasi xadimlərin, aparıcı ekspertlərin, habelə Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının, Ərəb Dövlətləri Liqasının və s. fəaliyyətdə olan rəhbərlərin iştirakı onu göstərir ki, IX Qlobal Bakı Forumuna maraq çox böyükdür və dünyanın böyük transformasiyaya qədəm qoyduğu bir dövrdə Azərbaycanda global əhəmiyyətli məsələlər müzakirə edildiyi məkana çevrilib.

Vaqif BAYRAMOV,
"Xalq qəzeti"